

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Andraž Princes

Teroristična ogroženost Republike Indije

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Andraž Princes

Mentor: izr. prof. dr. Iztok Prezelj

Teroristična ogroženost Republike Indije

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

Teroristična ogroženost Republike Indije

Diplomsko delo se osredotoča na ogroženost Indije s strani terorizma in na grožnjo, ki jo ta predstavlja tako državi kot tudi njenim prebivalcem. V nalogi je zaobjeta podrobna analiza treh različnih terorističnih skupin, ki so dejavne na območju Republike Indije. Skupine so razdelane preko več faktorjev, ki so bistveni za spoznanje njihovih motivov, zmožnosti in ravni grožnje, ki ga predstavljajo. Indija je skozi svojo zgodovino občutila že različne vstaje in teroristične napade, vendar je vse od leta 2006, ko je bil izveden prvi večji terorističen napad v Bombaju, njena ogroženost s strani terorizma še povečana. Ne pretijo ji namreč le skupine, ki bi izhajale iz tujine, nevarnost predstavljajo tudi njej domače skupine, katere ustanovitelji in člani so indijskega rodu. V delu so obravnavane skupine obeh tipov, vse pa še vedno predstavljajo potencialno grožnjo državi. Poleg pregleda teh skupin je opravljena tudi analiza trenutne varnosti pred terorizmom in pa ukrepov, ki so bili sprejeti v zadnjih letih z namenom izboljšanja varnosti prebivalcev in omejitve delovanja terorističnih skupin.

Ključne besede: Indija, terorizem, teroristična ogroženost, islamizem, Pakistan.

Terrorist threat in the Republic of India

This paper deals with the terrorist threat that looms over India and the danger it presents to the entire country and its citizens. The paper includes an extensive in-depth analysis of three different terrorist groups active on Indian territory. The groups are analyzed through a series of factors which are of key importance in discovering their motives, capacities and the threat levels they represent. Although India had experienced its share of uprisings and terrorist strikes throughout its history, the threat now grows larger after the first major terrorist attack in Mumbai took place in 2006. The terrorist groups in question are not exclusively based on foreign soil, home-formed groups with leadership and members from India are beginning to stake their claim. Both sets of groups are discussed in the paper, since they both represent a potential threat to the country. Overview of aforementioned groups is followed up by an analysis of the current security situation regarding terrorism and measures that were taken in recent years in order to improve safety of citizens and to thwart terrorist activity.

Key words: India, terrorism, terrorist threat, Islamism, Pakistan.

KAZALO

1	UVOD	6
2	METODOLOŠKI OKVIR	8
2.1	PREDMET IN CILJ PREUČEVANJA	8
2.2	HIPOTEZE	8
2.3	UPORABLJENA METODOLOGIJA	8
2.4	TEMELJNI POJMI.....	9
2.4.1	Terorizem	9
2.4.2	Teroristično dejanje.....	9
3	ZGODOVINSKO IN ETIČNO OZADJE TERORIZMA V INDIJI	10
3.1	ZGODOVINA TERORIZMA V INDIJI.....	10
3.2	RAZNOLIKOST INDIJSKEGA PREBIVALSTVA.....	12
4	LASHKAR-E-TAIBA	13
4.1	ZGODOVINA SKUPINE LASHKAR-E-TAIBA	13
4.2	FINANCIRANJE IN SODELOVANJE LeT	15
4.3	ORGANIZIRANOST IN DELOVANJE	16
5	NACIONALNA DEMOKRATIČNA FRONTA BODOLANDA	19
5.1	ZGODOVINA NDFB.....	19
5.2	FINANCIRANJE IN SODELOVANJE.....	21
5.3	ORGANIZIRANOST IN DELOVANJE	22
6	INDIJSKI MUDŽAHEDINI.....	23
6.1	ZGODOVINA INDIJSKIH MUDŽAHEDINOV	23
6.2	FINANCIRANJE IN SODELOVANJE.....	24
6.3	ORGANIZIRANOST IN DELOVANJE	26
7	ANALIZA TERORISTIČNE OGROŽENOSTI	28
8	ZAKLJUČEK	32
9	LITERATURA	34

SEZNAM KRATIC

- BLTF *Bodo Liberation Tigers Force*, Osvobodilna sila Bodolanda
- BSF *Border Security Force*,
- GTI *Global Terrorist Index*, Svetovni teroristični indeks
- HuJI *Harkat-ul-Jihad al-Islami*
- ISI *Inter-Service Intelligence*, Vodilna Pakistanska obveščevalna služba
- JuD *Jamat ud Dawah*
- LeT *Lashkar-e-Taiba*
- NCTC *National Counterterrorism Center*, Indijski protiteroristični center
- NDFB *National Democaratic Front of Bodoland*, Nacionalna demokratična fronta Bodolanda
- SATP *South Asia Terrorist Portal*, Južnoazijski teroristični portal
- SIMI *Students Islamic Movement of India*
- ULFA *United Liberation Front of Assom*

1 UVOD

V moderni dobi je prisotnost terorističnih groženj že nekaj skorajda vsakdanjega. Vse od napadov na stolpa WTC v Združenih državah Amerike se število žrtev zaradi terorističnih dejanj povečuje iz leta v leto. V letu 2015 je to število znašalo 18.000, odgovornost za več kot polovico smrti pa so prevzele štiri različne skupine. Poleg trenutno najbolj razvpite Islamske države je Svetovni teroristični indeks zabeležil še tri enakovredno smrtonosne skupine. Te so Boko Haram v Nigeriji, talibani v Afganistanu in pa Al Kaida. V tem delu pa pod drobnogled ne bo vzeta nobena izmed njih. Terorizem je globalen pojav, ki je že dodobra vpet v naš način razmišljanja in v naš pogled na svet. Napadi, ki so pretresli Evropo v zadnjih letih, so prejeli glasen in buren odziv s strani mednarodne skupnosti, vseeno pa predstavljajo le vrh ledene gore. Kopica držav v Afriki in Aziji je namreč bistveno bolj izpostavljena možnim terorističnim grožnjam. Omenili smo že Nigerijo in Afganistan, pozabiti pa ne smemo niti na Pakistan ali pa Sirijo. Ob bok tem državam pa lahko postavimo še eno. Tu je mišljena seveda Indija, katere teroristična ogroženost je tudi tema tega dela.

Indija se nahaja v razburkanem in konfliktnem okolišu, kjer so terorizem in pojavi uporniških gibanj že dolgo prisotni. Te grožnje so se razvijale skozi več desetletij in so prevzete s sovraštvom do oblasti, ki prehaja še iz generacije v generacijo. Njihov najmnožičnejši vir so Kašmir in druge severovzhodne regije, spodbuja pa jih tudi vladna neučinkovitost in pomanjkanje sredstev. Boj z različnimi vejami radikalnih skupin, ki si želijo doseči destabilizacijo v državi, poteka že vrsto let. Indiji sicer boj s terorizmom ne predstavlja nič novega, saj poteka v takšni ali drugačni obliki že vrsto let, vendar pa jo v zadnjih letih ovira zastarela protiteroristična paradigma. Njihovo prilagajanje novim grožnjam in oblikam nevarnosti je še vedno zastarelo, predvsem je tu mišljena grožnja globalnega džihada, ki ne preti le zahodnemu svetu.

V preteklem desetletju so na državnem nivoju različne teroristične skupine izpostavile slabosti v nacionalni varnosti Indije. Država se je tako zadnjih nekaj let spopadala ne le z terorizmom, temveč tudi sama s seboj. Napadi namreč za seboj niso pustili le gmotne in finančne škode, ta je nastala tudi v psihološkem stanju prebivalcev in spremenila način razmišljanja posameznikov. Ljudje so pričeli izgubljati zaupanje v svojo vlado in v učinkovitost njenih dejanj. To pa se je pričelo kazati na dva različna načina. Prvi je vodil množice v proteste in zahteve po spremembah na najvišjih odločevalnih nivojih in nekatere izmed svojih ciljev tudi dosegel. Ljudi in administracijo je gnal predvsem strah pred novimi napadi, kar je navsezadnje bil tudi namen napadalcev. Za uspešno iskanje rešitev pa je bilo premalo

potrpljenja in dialoga z obeh strani. Rešitve, ki so se jih takrat domislili, so sicer bile razmeroma uspešne, a niso v celoti odpravile slabosti protiterorističnih dejavnosti Indije, šlo je bolj za mašenje lukenj. Nezaupanje pa se je pričelo kazati še na drugačen, bolj problematičen način. Pojavilo se je namreč simpatiziranje s skrajneži in njihovimi dejanji. Ti so lahko lažje rekrutirali nove pripadnike, predvsem iz vrst nižjih slojev družbe. Posledica je bil porast že ustanovljenih skrajnih skupin in nastanek novih. Kako omejiti ta pojav v družbi in kako preprečiti nove napade na njene ljudi sta le dve izmed novonastalih preglavic, ki so se rodile v oblasti države. Vsekakor pa je postalo jasno, da kratkotrajne rešitve tu ni. Število teroristov se je do leta 2010 v državi občutno povečalo. Boj proti terorizmu pa je dolgotrajen in naporen, če ga bo država kdaj uspela odločiti v svoj prid bo za to potrebnih še veliko naporov.

2 METODOLOŠKI OKVIR

2.1 PREDMET IN CILJ PREUČEVANJA

V diplomskem delu bo moj predmet preučevanja pojav terorističnih groženj nacionalni varnosti Indije. Indijsko ministrstvo za notranje zadeve beleži več kot 30 različnih terorističnih organizacij, ki so trenutno aktivne v notranjosti države, vendar pa je moč sklepati, da je teh organizacij še več. Skokovit porast terorističnih dejanj se je pričel z letom 2007 in od takrat dalje njihovo število še naprej postopoma narašča na letni ravni.

Poleg predstavitve različnih terorističnih groženj, ki pretijo Indiji, bo cilj moje diplomske naloge tudi podrobneje raziskati razloge za večje število terorističnih napadov v preteklih desetih letih. Povrh tega pa nameravam še podrobneje preučiti nekatere izmed najbolj aktivnih terorističnih skupin ter metode, ki jih uporabljajo za izvajanje napadov.

2.2 HIPOTEZE

Hipoteza 1: Najpogosteje se za terorističnimi dejanji v Indiji skrivajo politični razlogi, kot sta odcepitev posamezne regije ali pa destabilizacija države.

Hipoteza 2: Za večje število terorističnih napadov na ozemlju Republike Indije v preteklih nekaj letih je najbolj odgovoren Pakistan. Ta predstavlja večjo grožnjo nacionalni varnosti Indije kot bližina nestanovitnega arabskega sveta.

Hipoteza 3: Cilji terorističnih napadov v Indiji praviloma niso civilisti, temveč vladne institucije, kot so vojska, policija ali pa javna uprava.

2.3 UPORABLJENA METODOLOGIJA

V svojem delu bom posegel po različnih metodah dela. Zbrane podatke iz pisnih in spletnih virov, bom temeljito pregledal ter izluščil tiste ključne podatke, ki se bodo nanašali na moje delo. Preučiti nameravam tako primarne, kot tudi sekundarne vire, ki zadevajo moje diplomsko delo. Med primarnimi viri bodo po mojih pričakovanjih prišli v poštev različni dokumenti in nekateri zakoni. Kot sekundarne vire pa nameravam vključiti vse časopisne članke in različne internetne vire. Težavo ki jo pričakujem je jezikovna pregrada, precej

koristnih virov namreč lahko ostane tako neprevedenih, ali pa slabo prevedenih iz hindujščine. Druga težava, ki jo pričakujem predvsem pri pregledu sekundarnih virov pa je neujemanje podatkov. Do teh odstopanj med različnimi viri lahko pride iz različnih razlogov, sam pa se bom v takšnih primerih odzval tako, da bom v svoje delo vključil oba. Moja temeljna metoda dela pa bo primerjalna. V delu bom namreč obravnaval tri različne teroristične skupine, trenutno aktivne na področju Indije. Odločil sem se za skupine, ki se med seboj razlikujejo tako po načinu delovanja, motivih za napade ali posledicah, ki jih njihovi napadi nosijo. Prva izmed obravnavanih je Lashkar-e-Taiba, trenutno največja in najaktivnejša teroristična skupina v Indiji, katere napadi so za seboj pustili globoko krvavo sled v preteklih dveh desetletjih. Druga bo Nacionalna demokratična fronta Bodoland. Skupina, kateri motivi so pretežno ideloški, prizadevajo pa si doseči ugodnejši položaj svojega plemena Bodov v trenutni politični ureditvi Indije. Tretja skupina, ki ji bom namenil svojo pozornost, pa so Indijski mudžahedini. Ti so razmeroma novi na teroristični sceni, vendar pa so v manj kot desetih letih, izvedli že kopicu silovitih in smrtonosnih napadov.

2.4 TEMELJNI POJMI

2.4.1 Terorizem

Splošno sprejete definicije še vedno ne poznamo, saj ga različne organizacije in agencije dojemajo drugače. Prav tako med njimi ne obstaja prevelik interes za formalno pravno ureditev. Prezelj definira terorizem kot »načrtovanje, organiziranje, izvajanje in podpiranje nasilnih dejavnosti, večinoma proti nedolžnim civilnim ciljem za doseganje političnih ciljev predvsem v smeri vplivanja na vlade, da sprejmejo ali ne sprejmejo nekatere ukrepe« (Prezelj 2006, 178). Pojem terorizem je skratka zelo širok in ga je zaenkrat brez primerne formalne podlage razmeroma težko definirati.

2.4.2 Teroristično dejanje

Podobno kot terorizem lahko tudi pojem teroristično dejanje opišemo na več načinov in nima ene same razlage. Varnostni svet Združenih narodov je v resoluciji 1566 obsodil teroristična dejanja in jih označil za »kriminalna dejanja, vključno proti civilistom, ki so storjene z

namenom povzročiti smrt ali težje telesne poškodbe, ali pa ugrabitev talcev z namenom doseči stanje strahu med splošno javnostjo» (Varnostni svet 2004, 3. pogl).

Podobno je teroristično dejanje definirano tudi v pravnem okvirju Evropske Unije. Med drugim je tu omenjeno, da:

glede na kontekst, je vsako dejanje teroristično, v kolikor lahko oškoduje državo ali mednarodno organizacijo, kjer je bilo dejanje izvedeno z namenom ustrahovanja prebivalstva ali prisiliti vlado ali mednarodno organizacijo v izvedbo ali odstop od izvedbe nekega dejanja. Teroristično dejanje pa je lahko tudi dejanje katerega namen je destabilizacija ali uničenje temeljnih političnih, pravnih, ekonomskih, ali socialnih struktur v državi ali mednarodni organizaciji (Council Framework Decision of 13 June on Combating Terrorism 2002, 1.čl.).

3 ZGODOVINSKO IN ETIČNO OZADJE TERORIZMA V INDIJI

3.1 ZGODOVINA TERORIZMA V INDIJI

Ko se je leta 1947 Indija uradno osamosvojila, si najverjetneje nihče ni mislil kako naporno in krvavo pot bo ta država morala še prehoditi, preden se bodo pomirili vsi duhovi. Prve zahteve po samostojni državi so prišle s strani sikhov. Ti so se namreč počutili ogrožene v državi, katere večinsko prebivalstvo je bilo hindujske veroizpovedi. Njihov položaj se je postopoma še slabšal, vendar pa sikhovski separatizem ni postal resna grožnja še nekaj let. Njihovo nezadovoljstvo je naraščalo, ko so indijske oblasti večkrat prekinile njihove proteste in zborovanja. V obdobju indijsko–pakistanske vojne je sikhovski politik Jagjit Singh Chauhan kot prvi pozval k ustanovitvi države Khalistan, kar je pričelo vnašati prve večje razdore v državo (Saraka 2016).

Najbolj so se skrajne rešitve prijele pri ljudeh v regiji Pandžab. S strani oblasti takrat niso bili izvedeni nikakršni ukrepi za razumevanje ali preprečevanje pojava skrajnežev, kar pa se jim je grdo maščevalo. V regiji je del sikhovskega prebivalstva pričel z vstajo proti takratnim oblastem in sledilo je večletno obdobje neprestanih nemirov. Kot začetek terorističnih aktivnosti v Indiji torej štejemo prav to obdobje v 80-ih letih prejšnjega stoletja. Prebivalce regije Pandžab je poleg terorističnih napadov s strani sikhovskih skrajnežev zajelo tudi vladno nasilje, ki ni razlikovalo med civilnim prebivalstvom in uporniki (Saksena 1985, 23–25).

Vrhunec se je odvil v obdobju nekaj dni junija leta 1984. Na pobudo takratne indijske premierke Indire Gandhi so vladne sile sprožile vojaško akcijo Modra zvezda. Cilj je bil zavzetje položajev skrajnežev in odstranitev njihovega vodje Jarnaila Singha Bhindranwaleja. Stvari se pa niso razpletle povsem po pričakovanjih oblasti. Ubitih je bilo sicer okrog 200 skrajnežev, poleg njih pa tudi skorajda 500 civilistov. Bhindranwale je prav tako umrl, vendar v sumljivih in nikoli raziskanih okoliščinah. Po koncu operacije so sledili množični protesti, ki so zajeli celotno regijo. Zgodili pa so se tudi odmevni atentati tako Indire Gandhi kot tudi nekaterih generalov in drugih častnikov, ki so v operaciji sodelovali. Situacijo je uspel pomiriti šele naslednik Gandhijeve na položaju premierja, njen sin Rajiv Gandhi. Preko povečanega dialoga med vlado in predstavniki skrajnežev so se v nadaljnje stvari vendarle stabilizirale in Pandžab je od takrat dalje ohranil stabilnost (Seghal 2009, 188–190).

Sočasno z nemiri v Pandžabu se je položaj začel spreminjati tudi v sosednji regiji Kašmir. S precejšnjo večino se je na vodilni položaj v regiji povzpel Sheikh Abdullah, znan simpatizer Pakistana. Ta je v letu 1980 pričel z intenzivno islamizacijo regije. S podporo tako Pakistana kot tudi Savdske Arabije je pričel spreminjati mišljenje prebivalstva. Čeprav je umrl v letu 1982, pa se je projekt v Kašmirju nadaljeval. Zrasli so objekti za urjenje skrajnežev in prepričanje o borbi za islam se je ugneznilo v mišljenje prebivalcev. Vstaja se je pričela v letu 1989, v njej pa so bile aktivne različne skupine. Te se nikoli niso med seboj uspešno povezale, saj je med njimi obstajalo preveč ideoloških razlik. Tiste bolj zmerne so si prizadevale doseči večjo demokratično avtonomnost regije, druga stran je zahtevala neodvisnost, tretja pa priključitev Pakistanu. Uporniki so svojo največjo zmago slavili, ko so ugrabili hčerko takratnega indijskega notranjega ministra in v zameno zanj izpogajali izpustitev več zapornikov (Bakaya in Bhatti 2003). V letu 1990 je sledila še serija različnih terorističnih napadov, vse od požigov in eksplozij pa do uporabe strelnega orožja. Vstaja se je umirila, ko so skrajneži pričeli izgubljati podporo ljudi. V napadih je namreč umrlo več pomembnejših predstavnikov družbe, nekateri izmed njih so bili tudi islamistične veroizpovedi. V prihodnjih letih so napetosti poniknile in čeprav se konflikt ni nikoli uradno prenehal, je število napadov krepko upadlo. Zadnji se je zgodil slabi dve leti nazaj, ko so teroristi v napadu na vojaško bazo indijske vojske želeli preprečiti lokalne volitve. Takrat je umrlo 13 vojakov in pa vseh osem napadalcev (Sehgal 2011, 194–195).

Za nadaljnje pisanje tega dela je potrebno nekaj besed nameniti še eni zvezni državi v severovzhodni Indiji. Govorimo o državi Assam, ki jo je Indija pridobila s strani Bangladeša ob osamosvojitvi v letu 1947. To področje je v precejšnji meri poseljeno s plemenskimi

ljudstvi, kar je Indijo prisililo v večkratno deljenje na manjše dele. Ob koncu 80-ih let je tu vzknila Nacionalna demokratična fronta Bodolanda, ki se je pričela zavzemati za ustanovitev avtonomne države Bodoland. Bodi so ljudstvo, večinoma krščanske in hindujske veroizpovedi, ki so že dolga leta pred angleško kolonizacijo poseljevali področja doline reke Brahmaputre. Tako kot na marsikaterem drugem območju Indije je tudi tu pričelo naraščati nezadovoljstvo zaradi občutka diskriminacije in zavračanja s strani družbe. Poleg NDFB so tu zrasla tudi druga separatistična gibanja, kot je Osvobodilna sila Bodolanada. NDFB je prvih letih svojega obstoja pričel izvajati etnična čiščenja in tako odstranil z zemljevida celotne vasi. Po posredovanju indijske vojske in večletnih pogajanjih pa je bilo v letu 2005 sklenjeno krhko premirje tako z lokalnimi oblastmi Assama kot tudi z indijsko vlado. Vsaj začasno se je nasilje s strani NDFB prenehalo (Hazarika 2014).

3.2 RAZNOLIKOST INDIJSKEGA PREBIVALSTVA

Kot je bilo moč razbrati že iz zgodovinskega pregleda, se Indija sooča z različnimi terorističnimi težavami, katerih ozadje je lahko politične, verske ali pa etnične narave. Za državo z drugim največjim številom prebivalstva na svetu ni torej nič kaj čudno, če je njena populacija multikulturna. Svojevrstna težava je tudi hindujski sistem kast, način družbene razdelitve, ki še dandanes ureja odnose med indijskim prebivalstvom. Kaste se razlikujejo od regije do regije, večini pa sta skupni dve značilnosti urejanja ali morda celo vrednotenja ljudi. Prvi je po barvi kože, drugi pa po vrednosti poklica posameznika (Bhasin 2002, 1). Rasna raznolikost se je v Indiji razvila v preteklosti zaradi stika številnih priseljencev onstran Himalaje z ljudstvi že naseljenimi na indijskem polotoku. Število trenutno živečih ras se razlikuje od ene klasifikacije do druge, vendar pa vseeno lahko po etnografu Herbertu Risleyju izpostavimo tri osnovne rase, ki živijo na tem ozemlju. Te so tako indijsko-arijska, mongolska in mediteranska (Mondal 2015).

Med veroizpovedmi še vedno prednjači hindujska, po podatkih zadnjega popisa, ki je zajel celotno populacijo v letu 2011, je namreč hindujcev skorajda 80 odstotkov. Število ljudi islamske veroizpovedi v Indiji najbolj narašča, vendar ti še vedno predstavljajo le slabih 15 odstotkov. Nekaj procentov prebivalcev se je razglasilo tudi za budiste, kristjane ali pa sikhe (Census of India 2011). Vera ima v Indiji globoke zgodovinske korenine in je že več kot 4.000 let eden izmed najpomembnejših elementov, ki vplivajo na življenje v državi. Za versko tako raznoliko državo pa je opazno tudi, da ostaja ves čas sekularna država in da na politični

ravni obstaja jasna ločitev od verskih elementov. Ohranjanje nevtralnosti do vseh ver in pa preprečevanje verskega fundamentalizma ostajata že dalj časa pomembni opravili aktualnih administracij (Krishnanda 1994, 11–18).

Ob že naštetih socialni, verski in rasni raznolikosti velja omeniti, da je v Indiji prisotna tudi še jezikovna raznolikost. S popisom leta 1961 je bilo tam naštetih preko 1600 jezikov in dialektov. Ti so le redko prisotni pri posameznih skupinah, večina jih tudi ni uradno priznanih. V indijski ustavi je namreč priznanih 22 jezikov. Nekateri izmed teh jezikov se govorijo le v posameznih regijah, povsod pa sta priznana angleščina in hindujščina (Mondal 2015). Posledice takšne večplastne raznolikosti, kot jo pozna Indija, so se odražale že v preteklosti in se še vedno tudi danes. Poleg vedno prisotnega rasizma, ki je v indijski družbi prisoten že od njene osamosvojitve, je tu tudi zaničevanje in nespoštovanje življenj ljudi nižjih kast ter vladna nenaklonjenost ukrepom, ki bi izboljšali življenjske pogoje marsikaterega prebivalca iz revnejših slojev. Ker je za ljudi prehod v višje kaste še zmeraj skorajda nemogoč in so prisiljeni živeti v pogojih, v kakršnih se rodijo, je torej pričakovano, da se med njimi naseli precejšnje nezadovoljstvo. Tu pa se rodijo idealni pogoji za nastanek tudi bolj skrajnih idej. Ne glede na to ali jih moti državna, regijska ali lokalna oblast, ko pride do točke, na kateri se ljudje prepričajo, da oblasti za njih niso sposobne ali pa ne želijo storiti ničesar, takrat se odprejo vrata za iskanje rešitve preko nasilja (Census of India 2011).

Prikazano stanje v Indiji, sedaj omogoča lažjo obravnavo že omenjenih treh skupin. Burna preteklost Indije je med ljudmi pustila veliko nemirnosti in nezaupanja v vodstvo države. Pojav terorizma v Indiji je zgolj ena izmed posledic takšnega stanja. V državi je terorizem izpostavil številne nepravilnosti in pomankljivosti na področju zagotavljanja nacionalne varnosti, hkrati pa tudi pustil za seboj katastrofalne posledice.

4 LASHKAR-E-TAIBA

4.1 ZGODOVINA SKUPINE LASHKAR-E-TAIBA

Rojstvo skupine Lashkar-e-Taiba sega v obdobje, ko je v Pakistanu vladala islamistična vročica. Tamkajšnji general Zia ul-Haq je namreč uspešno zaključeval svoj desetletni načrt islamizacije Pakistana, kar je vodilo v nastanek novih skrajnih skupin. Tem ni primanjkovalo niti prostovoljcev, ki bi bili željni sodelovanja v boju, niti finančnih sredstev. Povrh vsega pa so svoje dejavnosti lahko izvajali vsem na očeh, vključno z državnimi organizacijami.

Takratno ozračje so za ustanovitev svoje skupine, ki bi združevala tako oznanjanje vere kot tudi izvajanje oboroženega boja, izkoristili somišljeniki in ustanovitelji LeT. To so bili Hafiz Saeed, Zafar Iqbal in Abdullah Azzam. Medtem ko sta bila Saeed in Iqbal oba Pakistanca, pa je Azzam bil Palestinec. LeT je bila ustanovljena s ciljem ustanovitve univerzalnega islamskega kalifata s poudarkom na pridobivanju ozemlja, ki je v preteklosti že spadalo pod islamsko vladavino. Tako je skupina postala močna ideološka zaveznica Al Kaide, svoj vpliv pa je uspela razširiti drugod po Aziji ter tudi v posameznih evropskih in afriških državah (Tankel 2010, 1–4).

Prvič so svojo slavo in priznanje s strani indijskih oblasti dočakali leta 1996, ko so njeni člani usmrtili 16 hindujcev v Kašmirju. Temu je po Indiji sledilo še na stotine večjih ali manjših terorističnih dejanj. Omeniti velja bombni napad v New Delhiju leta 2005, ki je terjal 70 življenj, strelski napad v Bangaloreju, kjer je umrl ugleden indijski profesor in še en strelski napad v Nagpurju leto pozneje. Nobeno izmed njihovih dejanj se pa ne more primerjati z bombnim napadom v Bombaj, ki je sledil v letu 2008. V seriji dobro koordiniranih 12 napadov, tako s strelnim orožjem kot tudi z bombami, je umrlo 166 ljudi, še dodatnih 600 pa je bilo ranjenih. Šele ta zastrašujoč napad je uspel prebuditi mednarodno skupnost glede dejanske grožnje, ki je predstavlja LeT. Njihove ambicije namreč niso obsegale zgolj Indije, temveč so bile v navzkrižju s celotnim zahodnim svetom (Tellis 2012, 12–14).

Glede na pozneje zbrane dokaze napad v Bombaju ne bi smel biti takšno presenečenje za odgovorne, kot je takrat bil. Napadi so se namreč zgodili v spletu trendov; osredotočili so se na lažje tarče, vključno s turističnimi točkami, med žrtvami so bili tudi tujci, ki so bili tarče predvsem z namenom oslabitve indijske ekonomije. Z napadom na Bombaj, ki je najbolj gosto poseljeno mesto v Indiji, so se ponovno odprla tudi vprašanja glede Kašmirja, Bombaj pa je že tako ali tako bil dolgoletna želja terorističnih skupin, saj predstavlja ekonomsko srce Indije. Morda celo v nasprotju s pričakovanji pa so se napadi skupin po Bombaju precej omejili in zmanjšali. Oblasti so že preprečile bombardiranje judovskih verskih krajev v Indiji. Odkrit in zaustavljen pa je bil tudi poizkus napada s strani LeT v Bangladešu. Tamkajšnji cilj je bilo indijsko veleposlaništvo. Vseeno pa to navidezno zatišje ne pomeni morebitnega konca aktivnosti LeT. Skupina je namreč že dovolj pridobila na ugledu in na finančnih zmožnostih, da so lahko nekoliko spremenili svojo strategijo (Tankel 2010, 5).

4.2 FINANCIRANJE IN SODELOVANJE LeT

Kako LeT prihaja do sredstev že dolgo časa več ne bega strokovnjakov. Ti so namreč vsi po vrsti sklepčni, da ima skupina štiri različne načine financiranja svojega delovanja. Prvi izmed teh je financiranje s strani države. Seveda tu ne mislimo Indije, kjer je skupina najbolj dejavna, temveč njeno državo izvora – Pakistan. Tako Tankel kot tudi Roggio sta v svojih delih jasno zapisala, da je finančna in organizacijska pomoč po letu 1990 omogočila skupini skokovit razvoj v njenem obsegu in zmožnostih. To podpira tudi dejstvo, da si Pakistan nič kaj ne prizadeva zaustaviti terorističnih skupin, ki izhajajo iz njegovega območja. Poleg LeT je primer takšne skupine tudi Jaish-e-Mohammed. Znotraj Pakistana se namreč resnična moč skriva v institucijah kot sta vojska in pa obveščevalna služba Pakistana. Ti pa vidijo teroristične skupine kot strateško sredstvo in instrument zunanje politike (Roggio 2010). Navkljub dokazom pa Pakistan vztrajno zavrača obtožbe o financiranju terorističnih dejavnosti. Kakšno mero financiranja skupini LeT trenutno predstavlja Pakistan ni znano, je pa po mnenju Tankela število sredstev namenjenih delovanju terorističnih skupin vendarle pričelo upadati. K temu naj bi predvsem pripomogla neposredna nevarnost začetka vojne z Indijo.

Drugi način zbiranja sredstev za svoje cilje poteka pod krinko dobrodelnih dejavnosti. Ustanovitelja Saeed in Iqbal sta namreč že leta 1984 ustanovila dobrodelno organizacijo z imenom Jamat-ud-Dawa, preko katere naj bi zbirali sredstva za pomoči potrebne muslimane. Trenutno ima JuD prijavljenih preko 50.000 članov, preko katerih lahko LeT širi svoj vpliv. Fleksibilna zakonodaja, ki se navezuje na dobrodelne dejavnosti, omogoča, da del sredstev zbranih v JuD lahko steče v proračun LeT. V Evropi je močan vir financiranja Velika Britanija, ki ima namreč precejšnjo pakistansko manjšino. Precejšen denarni priliv pa prihaja tudi iz Savdske Arabije, kjer JuD zbira denar za gradnjo šol in drugih javnih ustanov (Kambere in drugi 2013).

Še en legitimen vir prihodka so za skupino tudi poslovne dejavnosti in storitve. Pod njihovim nadzorom so ribogojnice, bolnišnice, tržnice in zdravstvene storitve, v lasti pa imajo tudi različne kmetijske objekte. Zajeten posel jim tako predstavlja trgovanje z mesom, temu primerno so v preteklih letih povečali tudi število klavnic (Kambere in drugi 2013). Vsi posli, ki jih izvajajo, pa vseeno niso legalni. Med nelegalnimi posli, ki jih izvajajo, je moč zaslediti izsiljevanje, ponarejanje denarja in trgovino z drogami. Poleg tega izvajajo tudi predrago vrednotenje svojih dobrin. Pri prodaji na računu dodajo še njihov t. i. davek na džihad (Tankel 2014, 10–11).

Sodelovanje LeT poteka na različnih nivojih ter tudi obsega različne dejavnosti. Na državnem nivoju imajo svojo povezavo, kot že omenjeno, s Pakistanom. Pomembno pa je tudi njihovo medorganizacijsko sodelovanje. Njihova najpomembnejša zaveznica je Al Kaida, s katero so si precej blizu glede na ideologijo, ki jo zastopajo. O tesni povezavi, ki jo imata skupini med seboj, priča tudi dejstvo, da je eden izmed ustanoviteljev LeT (Azzam) označen kot eden izmed Bin Ladnovih verskih učiteljev. Azzam je bil tudi med ustanovitelji Al Kaide, vendar je vodenje te raje prepustil Bin Ladnu, sam pa se je osredotočil na boj skupine LeT in pa Hamasa. Povrh vsega pa naj bi Bin Laden skupini LeT priskrbel tudi precejšen del zemlje v bližini Lahoreja, kjer je zrasel njihov štab (Tellis 2012, 12–14).

Podobno kot Al Kaida je tudi LeT kaj hitro razvila sposobnost vzpostavljanja povezav in sklepanja zavezništev s podobno mislečimi. Ta so najbolj izpostavljena po področju južne Azije. Tu poteka sodelovanje tudi z drugimi skupinami, ne le z Al Kaido. Ena izmed teh so afganistanski talibani. Njihovo sodelovanje obsega področja, kot so rekrutiranje, skupno urjenje, načrtovanje in izvajanje operacij. Uspešno sodelujejo tudi z drugimi skupinami talibanov, kot so pakistanski, in pa tudi skupinami naklonjenimi talibanom (Tellis 2012, 15–17). Zanimivo je tudi njihovo razmerje s skupino Deobandi. Te so kritizirali zaradi njihove nenaklonjenosti Pakistanu, istočasno pa je Deobandi kritiziral njih, ker se niso vključili v džihad proti Združenim državam Amerike po 9. septembru. LeT se je namreč v tistem obdobju še naprej raje osredotočala na svoje aktivnosti v Kašmirju. V zadnjih letih so se odnosi med tema skupinama otoplili, vseeno pa med njima ostaja ostro rivalstvo. To je v preteklosti tudi že zahtevalo smrtne žrtve v spopadih med člani obeh skupin (Tankel 2010, 2). Svoja zaveznitva ima LeT tudi drugod po svetu. Na območju centralne Azije sodelujejo z Islamskim gibanjem Uzbekistana in lokalnimi islamističnimi uporniki po območjih Kavkaza, v Evropi pa so vključeni v muslimanska gibanja v Bosni in pa v gradnjo spečih celic v državah, kot sta Španija ter Nemčija (Tellis 2012, 7).

4.3 ORGANIZIRANOST IN DELOVANJE

Za razliko od mnogih drugih terorističnih skupin v južni Aziji ima LeT kohezivno organizacijsko strukturo z vzpostavljeno hierarhijo. Ta struktura je učinkovita tako pri izvajanju nasilja kot tudi pri izvajanju različnih socialnih programov. Za večino ostalih skupin na tem območju je bolj značilno ležerno in neorganizirano poveljstvo. V skupini LeT temu ni tako, poveljstvo tu namreč temelji na vojaškem sistemu. V središču je emir skupine, kar je do

nedavnega bil Hafiz Saeed. Potem ko so ga v sredini avgusta 2016 v zračnem napadu ubile ameriške sile, je mesto emirja postalo odprto in zaenkrat Saeedov naslednik še ni znan. Za emirjem je nameščenih več namestnikov, ki si med seboj delijo odgovornosti in opravila. Njihove naloge obsegajo vse od organiziranja napadov do skrbi za delovanje ustanov zadolženih za izobrazbo, zdravstvo in nudenje verskih napotkov (Rassler in drugi 2013).

Vojaško vejo LeT vodi vrhovni poveljnik skupaj s svojim namestnikom. To je do sedaj bil Zakiur Rehman Lakhvi, ki je bil eden izmed glavnih organizatorjev napadov v Bombaju, pomagal pa je tudi pakistanskim talibanom pri napadu na šolo v letu 2014. Več let je tudi uril pripadnike organizacije za samomorilske napade. Lakhvi je tako po smrti Saeeda prvi v vrsti za mesto emirja. Kot vrhovni poveljnik ima pod seboj še več divizijskih poveljnikov, ki nadzorujejo vsak svoj določen del ozemlja. Poveljstvo poteka strogo po sistemu podrobnega nadzora. Ukazi se lahko na najnižji ravni izvršijo šele, ko so odobreni preko poveljevalne verige, ki sega vse do vrha poveljstva. Vzpostavitev takšnega sistema je posledica karizmatičnih vodstvenih sposobnosti vseh treh ustanoviteljev, hierarhična struktura pa je bila tudi sama po sebi najprimernejša, saj je omogočala izvajanje prikritih aktivnosti vojaške veje skupine. Ta je lahko delovala avtonomno ali pa na pobudo ISI. Prav slednja je zahtevala kombinacijo velike učinkovitosti in brutalnosti, skupaj z njihovo možnostjo zanikanja. V kolikor LeT ne bi zmogla zadostiti tem zahtevam, bi že v zgodnji fazi svojega obstoja izgubila podporo ISI in s tem tudi precejšen del svoje moči (Kambere in drugi 2013).

Napad v Bombaju je prikazal sofisticiran način izvajanja terorja, kakršnega se prej skupine niso posluževale. Poleg tega da je LeT namenila občuten del svojih finančnih in drugih sredstev, je misija bila kompleksna tudi v drugih pogledih. Napadi so namreč potekali skozi obdobje treh dni in na različnih lokacijah, ukazi pa so prihajali preko večjih razdalj. Za vse skupaj je bilo potrebno zelo podrobno načrtovanje, večmesečna urjenja v Pakistanu, podrobno izvidništvo tarč v Bombaju in pa vzpostavitev poti za izvajalce terorističnih dejanj v Indiji. Ta so se začela s čolnom, nadaljevala z ugrabitvijo ribiške ladje, ko pa je ta prispela v indijske teritorialne vode, so se teroristi razdelili v dva gumijasta čolna, s katerimi so pristali v bližini mesta. Uspešno izveden napad je jasno pokazal zmogljivosti skupine LeT pri izvajanju kompleksnih operacij (Rassler in drugi 2013).

Kot je bilo nakazano že v zgodovinskem pregledu, so se po zmagovitem napadu v Bombaju prioritete skupine nekoliko prerazporedile. S povečanjem ugleda in pomembnosti so se jim odprle nove možnosti pri rekrutiranju novih članov. Natančno število novih rekrutov ni znano,

po podatkih ameriškega novinarja časopisa The Atlantic pa naj bi to število znašalo nekje med 100.000 in 300.000 novincev. Njihova povprečna starost naj bi bila zgolj 17 let. LeT je namreč pričela iskati nove člane med nižje izobraženimi mladeniči, predvsem iz Pakistana. Isti novinar je tudi ugotovil, da bližje kot živijo Indiji, bolj se bodo pripravljene priključiti skupini LeT. Precejšen del teh rekrutov namreč izhaja iz pakistanskega dela regije Pandžab (Rotella 2013).

Z roko v roki s povečanjem števila novih rekrutov gre tudi ustanavljanje novih taborov za urjenje le teh. Večina taborov, vključno z glavnim štabom, se nahaja na območju Pandžaba. Preostali kampi so razporejeni po Afganistanu in drugih delih Pakistana. V teh taborih se v njihovo razmišljanje najprej vbije sovraštvo do treh različnih skupin ljudi oziroma civilizacij. Te so zahodni svet, judje in pa Indija. Urjenje sicer poteka v treh fazah. Prva je *Daure-e-Aama*, ta vsebuje osnovno rokovanje z orožjem in dojemanje spopadov. Druga faza *Daura-e-Sufa* je verski trening, traja tako dolgo kot prva faza – 21 dni. Tretja faza, ki poteka skozi obdobje več mesecev, pa je *Daura-e-Khasa*. Ta vsebuje bolj specifično urjenje, kot je upravljanje z eksplozivi in različnimi strelnimi orožji. Polega tega pa se v tej fazi rekruti izurijo tudi v gverilskem bojevanju (Kamera in drugi 2013). Urjenje ne zajema le njihovih rekrutov, temveč so v njega vključeni tudi številni teroristi iz drugih sorodnih skupin. Borci, izurjeni v teh taborih, so bili odkriti pri bojevanju tudi v številnih drugih državah, ne le v Indiji ali Pakistanu. Najbolj razvpit je bil primer Američana pakistanskega rodu Davida Headleyja. Kot ameriški državljan je lahko prosto potoval in poleg večkratnega urjenja v taboriščih je sodeloval tudi pri pripravi nekaterih napadov tako, da si je ogledoval kraje, kjer bi napade lahko izvedli. Primer je bil še posebej razvpit, ker je bil Headley zahodnjak, ki ga je teroristična skupina uspela privabiti na svojo stran. Ob Headleyju so bili odkriti še številni manj medijsko izpostavljeni primeri borcev, urjenih v istih taborih, v državah kot so Afganistan, Somalija ali Irak (Yaccino 2013).

Globalno gledano postaja LeT vodilna sila islamističnega gibanja v svoji regiji. Skupina izhaja iz Al Kaide in je od nje prejela tudi močno podporo v začetku svojega obstoja, kar ji je omogočilo hitrejši in učinkovitejši razvoj. LeT razpolaga z ogromno infrastrukturnimi zmogljivostmi in ima vzpostavljen močan podporni sistem. So pa se iz delovanja in izkušenj Al Kaide tudi marsikaj naučili, predvsem na področju poveljevanja in organiziranosti. Veliko učinkoviteje namreč izkoriščajo in razpolagajo s svojimi sredstvi, hkrati pa je LeT kot organizacija še bolj trdoživa in izkoreniniti jo zagotovo ne bo lahko (Padukone 2011). Njihove taktike več ne zajemajo zgolj oboroženih napadov, prerasle so namreč tudi v manj

opazne načine izpolnjevanja njihovih ambicij. Zadnji takšen primer so protesti, ki so v avgustu 2016 zajeli Kašmir. Te je LeT organizirala skupaj s pakistansko vojsko. Oboji sicer delujejo prikrito, vendar je njihovo vpletenost potrdilo več prič. Protesti so bili sicer sproženi zaradi uboja pripadnika Hezbolaha Burhana Wanija, ki je bil posmrtno razglašen za mučenika. Alternativni motivi za organizacijo takšnih protestov pa so vzbujanje nepokorščine v ljudeh in morebitno radikaliziranje novih ljudi (Jain 2016). LeT se torej krepi iz leta v leto, kar pa je morda še bolj zaskrbljujoče je to, da ne pridobivajo le na denarju in številu članov, povečuje se namreč tudi njihovo znanje. Izkušnje iz napadov, ki so jih izvedli v preteklih petnajstih letih, so v skupini uspeli dobro vključiti v svoje delovanje. Napredovali so v organizacijskem smislu, prav tako pa je LeT pokazala, da gre za teroristično skupino, ki se zna prilagoditi trenutnemu stanju v svetu in predvsem tudi počakati na svojo priložnost.

5 NACIONALNA DEMOKRATIČNA FRONTA BODOLANDA

5.1 ZGODOVINA NDFB

Kot je bilo omenjeno tudi že v zgodovinskem pregledu teroristične zgodovine Indije, ima NDFB za seboj bogato in krvavo preteklost. Fronta je bila ustanovljena v letu 1986, a pod drugačnim imenom. Svoje delovanje je začela pod imenom Varnostne sile Boda, leta 1993 pa je sledilo preimenovanje v Nacionalno fronto. NDFB je nastala v obdobju gibanja novo odkrite etnične zavesti Bodov. To gibanje se je zavzemalo za socialno-ekonomsko in versko reformo, ki bi izboljšala in učvrstila njihov položaj v družbi. Med Bodi se je namreč izgubljala etnična identiteta. Ljudje so si spreminjali imena in veroizpoved v upanju na boljši položaj v družbi, povečevalo pa se je tudi število priseljencev iz Bengalije, Nepala ali Kitajske. Nehvaležna situacija je tako med Bodi rodila tako miroljubna kot tudi manj miroljubna gibanja (Choudhury 2015, 79–83).

Za ustanovitev BSF je bil najbolj odgovoren Ranjan Daimary. V ustanovitev nove separatistične skupine ga je vodilo razočaranje nad političnimi predstavniki. Ti so namreč po prihodu na oblast vedno znova pričeli odstopati od svojih obljub in prej predstavljenih načel. Neuspešno so v parlamentu predstavljali položaj Bodov, predvsem težave kot so premajhna ekonomska razvitost, brezposelnost in nepismenost med ljudmi. Med mladimi se je tako ustalil občutek pomanjkanja. Za njihove potrebe tudi ostala miroljubna gibanja, kot je bila Študentska zveza Bodov, niso dosegle bistvenega napredka na lokalni ravni. Daimary je

takšno situacijo med mlajšo generacijo Bodov izkoristil, čeprav niso bili njegovi nameni zgolj koristoljubni. BSF se je rodila z namenom spodbuditve nacionalizma in socialno-ekonomske ter politične zavesti (Hakhari 2015, 50–51).

BSF je skupaj z drugimi gibanji pričel z delovanjem za ustanovitev države Bodov. Pri uporabi nasilja se niso zadrževali, njihove najpogostejše akcije so bile razstrelitve vlakov ali avtobusov. Seveda ta dejanja niso ostala nekaznovana in prišlo je tudi do spopadov z državnimi silami. Gibanja Bodov so izkoristila svojo strateško premoč in si priborile boljši izhodiščni položaj za pogajanja. Pod njihovim nadzorom je bilo namreč okrog 3.000 vasi, v katerih pa so Bodi predstavljali le polovico prebivalstva. Pogajanja se zaradi pomankanja dobre volje tako na eni kot na drugi strani niso razpletla pozitivno (Bhaumik 2009). Nezadovoljen s tem se je Ranjan Daimary odločil za preimenovanje svoje skupine in NDFB je s spremenjenimi cilji prešel v delovanje. Ti so bili dokončno sprejeti šele leta 1998. Takrat so namreč sprejeli svojo ustavo, v kateri so se med drugim zavzeli za osvoboditev Bodolanda izpod indijske oblasti, osvoboditev naroda Bodov izpod izkoriščevalskih kolonistov, ustanovitev socialnodemokratske družbe in za zagotavljanje integritete in suverenosti Bodolanda (Hakhrari 2015, 52–53).

Naslednja leta so bila za NDFB zelo krvava. Do leta 2001 so bili odgovorni za smrt že 1.200 civilistov. Pri izbiri svojih žrtev niso bili zelo specifični, pobijali so vse, ki niso bili Bodi ali vsaj izhajali iz zvezne države Assam. V svojih prvih napadih so še bili pozorni na svoje žrtve, saj so najprej pobijali člane plemena Adivasis iz bližnjih vasi, vendar pa so se s časom njihovi cilji pričeli megliti in njihovi napadi so postali manj selektivni. Njihove priljubljene tarče so še naprej bili vlaki, precej so jih uspeli razstreliti ali pa iztiriti. Odgovor s strani oblasti je sledil ob koncu leta 2003. Takrat je butanska vojska, skupaj s podporo Indije, izvedla vojaško operacijo proti vsem separatističnim skupinam v Assamu. Po mesecu bojevanja je bilo precej upornikov ujetih ali ubitih, večina skupin je tako razpadla ali pa poniknila. Vseeno pa tudi to posredovanje ni bilo dovolj, da bi bilo preprečeno delovanje NDFB. Ti so v tem času že imeli vzpostavljeno močno podporo lokalnega prebivalstva in so se izkazali za bolj trdožive, kot so oblasti pričakovale. Kljub izgubi 12 taborov, ki so jih uspeli vzpostaviti v preteklih letih, NDFB še ni nameravala kloniti (Hakhrari 2015, 52–54). Po še nekaj izvedenih napadih pa je v letu 2004 NDFB vendarle pristala na začasno premirje, ki ga je naslednje leto še podaljšala za nedoločen čas. Vsi člani fronte niso bili zadovoljni s to situacijo. Leta 2008 je prišlo do delitve NDFB na tiste, ki so za nadaljevanje pogovorov z oblastmi, in tiste, ki si želijo bolj skrajnih rešitev. Slednjo enoto je prevzel nov poveljnik I. K. Songbijit. Njegov del skupine se

ni več oziral na prej sklenjena premirja in v preteklih letih postal ena bolj grozovitih skupin v Aziji (Kashyap 2014).

5.2 FINANCIRANJE IN SODELOVANJE

O virih prihodkov NDFB ni veliko razdelanega gradiva, kar je najverjetneje posledica tega, da za razliko od LeT sami nimajo nikakršnih legalnih virov dohodkov. Po ugotovitvah indijskega novinarja se NDFB financira na dva različna načina. Prvi obsega izvajanje različnih kriminalnih dejanj, te zavzemajo predvsem izsiljevanje, tihotapljenje in prodajo drog. Njihov drugi vir pa je nekoliko bolj sporen. Za izvajanje svojih dejavnosti naj bi jim sredstva zagotavljal tudi Pakistan oziroma ISI. Neposrednih dokazov o tem sicer ni bilo moč odkriti, vendar pa je za to teorijo moč najti nekaj podpore. Pripadniki NDFB se namreč urijo v taborih v Mjanmaru, ti pripadajo Združeni fronti za osvoboditev Assama. Že dlje pa je znano, da so ti kampi nastali prav na račun denarja s strani ISI. To teorijo dodatno podpira tudi način bojevanja pripadnikov NDFB. To poteka prav na način, kot ga v svojih urjenjih zagovarja ISI. V zadnjih napadih, npr. v Kokrajharu, je bilo to še posebej lepo razvidno. Ne bojujejo se namreč proti oboroženim silam Indije, temveč v svojih napadih uporabljajo tudi metanje granat med množice. S tem seveda povzročajo paniko, dolgoročno pa med ljudi zasadijo tudi strah in nemire. Vse kaže na to, da Pakistan izkorišča NDFB kot še eno izmed svojih orožji proti Indiji (Shaikh 2016).

Omenjena je bila povezava s skupino ULFA, ta je zanimiva zaradi tesnega sodelovanja, ki se je razvilo med tema dvema skupinama. Razen geografske lege med seboj namreč nimata veliko skupnih točk. ULFA sebe klasificira kot antiseparatistično gibanje in si ne prizadeva doseči vzbuditve etnične zaveste med prebivalci. Sprejema namreč vse ljudi, želi pa si doseči neodvisnost celotnega Assama (Furtado 2007). Skupini ne sodelujeta le pri urjenju, skupaj sta izvedli tudi že en večji napad. Leta 2008 je NDFB izvedel bombne napade v mestu Guwahati, načrt za njihovo izvedbo pa je skovala ULFA (South Asia Terrorist Portal 2008).

NDFB ima vzpostavljene tesne povezave tudi z drugimi skupinami. Večinoma jim je skupna nacionalistična ideologija ali pa boj za samostojnost oziroma odcepitev. Tako ostajajo pobrateni z različnimi skupinami. Zasedimo lahko njihovo povezavo s Kamtapursko osvobodilno skupino, ki si prizadeva doseči odcepitev Kamtapurja od Indije. Povezani so tudi z Nacionalnim socialističnim svetom Nagaland-Khaplang in nepalskimi maoisti. Pred letom 2003 in napadom s strani butanske vojske je imela NDFB močne povezave tudi v notranjosti Butana. Vzpostavili so namreč več taborišč za urjenje, v njih pa so zašli tudi pomembni butanski častniki. Ta taborišča so bila potem sicer zaprta, vendar pa je vpliv NDFB v Butanu še prisoten, čeprav ni znano v kakšni meri. Še vedno bi naj namreč do vodilnih položajev v NDFB prihajala sredstva s strani dobrodelnih organizacij, ki delujejo v Butanu. Druga država izven Indije, v kateri ima NDFB vzpostavljene dobre povezave pa je Mjanmar. Te imajo svoje korenine že v 80-ih letih, pomembne pa so predvsem za dobavo orožja in streliva. Pri tem jim pomaga nacionalistična uporniška skupina Kitajska nacionalna osvobodilna vojska (South Asia Terrorist Portal 2015).

5.3 ORGANIZIRANOST IN DELOVANJE

Zadnji podatki o številu članov, ki jih premore NDFB, segajo v leto 2013. Takrat naj bi skrajna veja NDFB štela 3.500 pripadnikov, kar je bistveno več kot nekaj let prej. V letu 2010 je namreč Tan v svojem popisu naštel le kakšnih 1.500 pripadnikov NDFB (Tan 2011). Natančno število članov dandanes ni poznano, vendar pa je moč sklepati, da je od leta 2013 še nekoliko naraslo. NDFB je od leta 2014 namreč ponovno vpleten v več nasilnih napadov in njegova podpora in število članov po vsaki uspešni akciji še nekoliko naraste. Leto 2015 pa je bilo po poročanju južnoazijskega portala za terorizem na področju Assama najmirnejše od začetka 90-ih let, za posledicami terorističnih dejanj ali uporniških aktivnosti je umrlo 59 civilistov, preko 300 pa je bilo ranjenih. Tudi leto 2016 je bilo v svoji prvi polovici mirno, v avgustu 2016 pa je NDFB ponovno udaril. Strelniki napad so izvedli na tržnici v Kokrajharu, umrlo pa je 14 civilistov. Poleg tega da so po daljši neaktivnosti ponovno opozorili nase, so s tem napadom potrdili, da nič več ne razlikujejo svojih sonarodnjakov od drugih civilistov. Kar šest žrtev je namreč bilo Bodov, ostali pa muslimani, Bengalci in Assami (Kashyap 2016).

Skupina je še vedno razklana na dva dela, radikalnega in naprednega. Radikalni del sledi ustanovitelju skupine Ranjanu Daimaryju in verjame v nadaljevanje krvavega boja za neodvisnost. Napredni del, ki pa je nastal v letu 2008, vodi B. Sunthagra. Slednji se zavzemajo za odstop od uporabe vojaških sredstev in verjamejo v uspešnost pogovorov.

Sodelovati so pričeli tudi na lokalnih volitvah in stranka Ljudska fronta Bodolanda se je že uspešno prebila v regijsko vlado Assama. S tem so si prislužili odobravanje tako oblasti v Assamu kot tudi same vlade v New Delhiju. Ti si namreč še vedno prizadevajo preprečiti zdrs Assama v ponoven kaos, kot se je tam odvijal že v 90-ih letih (Bhomwick 2016). Policija in indijske paravojaške sile so že napovedale odločen boj proti radikalnemu delu NDFB in vse kaže, da se bodo prisiljeni prilagoditi svojemu naprednejšemu delu. V kolikor pa tega ne bodo storili, bo njihov obstoj ponovno ogrožen. Enkrat so že preživeli silovite napade s strani oblasti, vendar se ob trenutno razdeljenemu stanju v skupini poraja vprašanje, če so ga sposobni ponovno.

6 INDIJSKI MUDŽAHEDINI

6.1 ZGODOVINA INDIJSKIH MUDŽAHEDINOV

V nasprotju s prej obravnavanima skupinama mudžahedini v Indiji nimajo daljše zgodovine. Če je severovzhod Indije že dolgo bil prevzet s terorizmom, pa notranjost države do zadnjih let s čim takšnim ni bila obremenjena. S porastom islamističnega džihada pa so se tudi glede tega stvari spremenile. Tarče teh napadalcev niso omejene le na državne simbole in uslužbenke varnostnih služb, temveč zajemajo vso splošno javnost in predvsem ekonomske in gospodarske cilje. S pojavom mudžahedinov se je nad Indijo izrisala nova senca islamističnega terorja (Singh 2011). Za boljše razumevanje nastanka indijskih mudžahedinov pa je potrebno pogledati nekoliko dlje v preteklost. V letu 1977 je namreč nastalo Študentsko islamsko gibanje Indije (SIMI), čigar ideje so vsebovale nekaj elementov skrajnega islama. Svojo pravo radikalizacijo pa je gibanje doživelo v letu 1981, ko se je oddaljilo od ostalih zmernejših gibanj in skupin. Fanatično je začelo zastopati geopolitični položaj islama v svetu, med člani pa se je razvila tudi paranoja o njihovi ogroženosti s strani političnih akterjev. SIMI je tako postopoma raslo in njegovi člani so se še naprej krčevito oklepali gibanja kot edine rešilne bilke pred odstranitvijo islama iz svetovnega prizorišča. V letu 2002 je s pomočjo ISI, LeT in fundamentalne islamistične organizacije Islamistično džihad gibanje nastala skrajna veja SIMI. Sestavljali so jo večinoma študentje iz Kašmirja in pričeli so delovati kot Indijski mudžahedini (Bandyopadhyay 2011, 2–4). Ustanoviteljev te skupine je bilo več, med njimi sta bila tudi brata Bhatkal, Abdul Subhan in Sadiq Israr Sheikh. Vsi štirje so se skupaj urili v Pakistanu, domnevno v taborih vodenih s strani ISI (Routray in D'Souza 2013).

Prvi napad mudžahedinov izveden v Indiji se je zgodil v letu 2007. V razmaku nekaj minut so sprožili serijo eksplozij po več različnih indijskih mestih in s tem prvič opozorili nase. Napadu, v katerem je umrlo 18 ljudi, so pozneje sledili še drugi bombni napadi po New Delhiju, Bangaloreju in drugod. V letu dni so s svojimi dejanji že povzročili smrt skorajda 300 ljudi po Indiji. Najbolj drzen je bil pa njihov napad v Ahmedabadu. Takrat so v obdobju 70 minut sprožili kar 21 eksplozij in poleg številnih mrtvih ter ranjenih povzročili tudi precejšnjo gmotno škodo. Sol na rano indijskih oblasti pa je bilo tudi to, da so svoj napad pred dnevi že napovedali preko e-maila, kar kmalu postane njihovo standardno početje. Čimprej so se namreč želeli ločiti od LeT in ostalih skupin, ki so jim pomagale, in pošiljanje e-mailov o svojih napadih je bil eden izmed takšnih poizkusov (Tankel 2014, 20–23). Indijska vlada jih je z zamudo v letu 2010 razglasila za teroristično skupino in začela boj proti njim. Še v istem letu so izvedli še dva obsežnejša bombna napada in strelski napad v Jama Masjidu. Njihovo zadnje večje dejanje izhaja iz leta 2013, ko so ranili več ljudi s serijo bomb sproženih v okolici templja Mahabodi. V zadnjih letih večjih napadov niso več izvajali, vendar jim za zdaj to sploh ni bilo potrebno, saj so svoje prvotne cilje izpolnili. Poleg povečane panike in strahu med Indijci zaradi morebitne nove islamistične grožnje jim je uspelo v obdobju po ustanovitvi vzpostaviti tudi serijo spečih celic. Te se nahajajo po večjem delu države in jih oblasti ne uspejo dovolj hitro in učinkovito zatreti. Po predvidevanjih Singha jih je preveliko število razseljenih predvsem po osrednjem delu Indije. Razcvetele so se po ločitvi mudžahedinov od SIMI, ki se je zgodila, vendar pa nihče od avtorjev ali novinarjev ne ve kdaj. Indijski mudžahedini so postali neodvisna teroristična skupina, ki je do sedaj že jasno demonstrirala svoje sposobnosti in precej verjetno je, da bo to ponovila tudi v prihodnosti (Singh 2011, 3–6).

6.2 FINANCIRANJE IN SODELOVANJE

V začetku svojega delovanja so mudžahedini finančna sredstva črpali preko gibanja SIMI. To pa je sredstva zbiralo na osnovi prostovoljnih prispevkov. Občutne donacije so prejeli iz drugih islamskih društev, v kolikor so se ti zavedali namembnosti svojih prispevkov pa ni jasno. Eno izmed takih društev je bil Svetovni zbor islamske mladine, katerega namen je ohranitev identitete mladih muslimanov, sredstva pa so prejeli tudi od drugod. Večkrat sta jim občutnejše vsote nakazala tudi Komite indijskih muslimanov s sedežem v Chicagu in pa kuvajtska Federacija islamskih študentov. SIMI ima svoje podpornike tudi po zalivskih državah in podružnico s sedežem v Savdski Arabiji (Singh 2011, 22). Ob ločitvi od SIMI so

bili mudžahedini prisiljeni odkriti svoje načine pridobivanja denarja za svoj boj. Pot jih je vodila v preprodajo orožja. Njihovi kupci so lokalni kriminalci na severu Indije. Vzpostavili so več tovarn orožja in za njih tudi najeli več strokovnjakov za eksploziv, čeprav so najpogostejši produkti, ki jih tam proizvajajo, različna strelna orožja (Ghosh 2011). Tudi v primeru mudžahedinov pa ne moremo mimo prisotnosti Pakistana. Ugotovitve indijske preiskovalne agencije NIA, kot ključnega organa indijskih oblasti v boju zoper terorizem, se namreč nanašajo prav na tesno povezavo med tema akterjema. Za vzpostavljanje in ohranjanje odnosov sta bila zadolžena brata Bhatkal, preko njiju pa so prejeta finančna sredstva prehajala v uporabo. NIA je v obtožnici 20 članom mudžahedinov leta 2014 postregla z dokazi o sodelovanju ISI z njimi. Obtoženih je bilo 20 članov, vključno z obema bratoma Bhatkal, vendar jih je od teh 17 še vedno iskanih. Najverjetneje so si našli zatočišče v Pakistanu (National Investigation Agency 2014).

Čeprav člani indijskih mudžahedinov večinoma izvirajo iz Indije, pa so njihove povezave z globalnim džihadom zaskrbljujoče. Že ob ustanovitvi sta jim na pomoč priskočila LeT in HuJI, s katerimi se je sodelovanje ohranilo še danes. Te dve skupini jim nudita pomoč pri prehajanju državnih meja njihovih članov. Njihovo partnerstvo jim omogoča tudi lažje tihotapljenje in prevažanje orožja. Težavna je predvsem povezava z HuJI, ki mudžahedinom omogoča še eno dodatno prednost pred indijskimi oblastmi. LeT jim zagotavlja ponarejene dokumente, ki pa so lahko le s pakistanskim državljanstvom, medtem ko pa HuJI, ki je aktiven v Bangladešu, odpira še dodatno možnost vstopa skrajnežem v Indijo. Meja s Pakistanom je pod precej strožjim in podrobnejšim nadzorom, kot je ta z Bangladešem. Vendar pa so v Bangladešu prav tako tabori, kjer se lahko pripadniki mudžahedinov urijo. Že omenjena skupina iz Assama (ULFA) ima na primer tam več takšnih taborov. V njih so se že večkrat urili pripadniki HuJI in najverjetneje tudi že člani indijskih mudžahedinov (Goswami 2009).

Če so se v svojih prvih napadih še ravnali po navodilih in nasvetih svojih pakistanskih mentorjev, pa so svoja nadaljnja dejanja že izvedli s precejšnjo mero avtonomnosti. V svojih vrstah so razvili zadostno mero samozadostnosti za izvajanje novih napadov brez zunanje pomoči, ob tem pa so razvili tudi boljši sistem novačenja skrajnežev v svoje vrste. Ker so bile namreč njihove tarče do sedaj locirane v Indiji, so si precej simpatij pridobili med mnogimi pakistanskimi skrajneži. V njihove vrste jih je tako prestopilo že nekje med 50 in 100, vnesli pa so predvsem izkušnje in dodatno sovraštvo do Indije. Da pa izpolnijo svoj cilj in postanejo del t. i. globalnega džihada, pa vseeno potrebujejo še dobro povezanost, predvsem z LeT

(Routray in D'Souza 2013). Indijski mudžahedini so tako zrasli v teroristično skupino, ki je na svojem domačem ozemlju že strah in trepet oblasti in prebivalcev, vendar pa so na svetovnem prizorišču še vedno potisnjeni v senco dominantnejših fundamentalističnih islamskih skupin.

6.3 ORGANIZIRANOST IN DELOVANJE

Svoje skupine mudžahedini niso organizirali po zgledu vojaške in disciplinirane sestave LeT. Njihov model je namreč bližje sestavi organiziranosti Al Kaide. Člani so razdeljeni v posamezne module in se med seboj niti ne poznajo, z vrha pa prejemajo tako ukaze kot tudi vsa sredstva, potrebna za svoje delovanje. Moduli so tako sami po sebi sposobni funkcionirati s precej omejenimi informacijami o njihovih nadrejenih ali sorodnih modulih. Takšna sestava je seveda praktična iz vidika varnosti podatkov. V morebitnem primeru razbitja enega modula to še zdaleč ni usodno za celotno organizacijo, ki lahko deluje naprej nemoteno. Indijski mudžahedini pa za razliko od Al Kaide nimajo vzpostavljene prave hierarhične strukture. Nihče v organizaciji ne razpolaga s popolnimi informacijami in tudi ustanavljanje in širjenje modulov deluje bolj po ad hoc principu. Njihova dejavnost je namreč v precejšnji meri odvisna samo od organizacijskih sposobnosti posameznih celic, njihova vključenost v mrežo skupine pa je lahko tudi precej šibka. Skupina je bila na vrhuncu kohezivnosti v letu 2008, o čemer priča tudi njena povečana dejavnost v tistem obdobju, a tudi takrat je po mnenju Tankela skupina dajala vtis večje povezanosti in medsebojne organizacije, kot je dejansko premogla. Po razbitju modula v Puneju je kazalo, da so uspele indijske oblasti že zadati pomemben udarec skupini, vendar je to vodilo le v nastanek novih. Poleg najmočnejšega delhijskega modula velja omeniti še dva. To sta modula v mestih Azamgarh in Bihar, ki obe ležita v bližini Bangladeša (Tankel 2014, 36–38).

Uradno enega samega vodje nimajo, saj si položaj glede na naloge in geografski položaj deli več pomembnejših članov mudžahedinov, a če bi morali izpostaviti eno osebo na vodstvenih položajih, bi to moral biti Abdul Subhan Usma Qureshi. Gre za osebo, ki je domnevno podpisala e-maile, v katerih so napovedovali napade ali pa prevzemali odgovornost za njih. Qureshi je že v 90-ih letih bil eden izmed najbolj aktivnih članov SIMI-ja in je sodeloval ter se učil z drugimi islamističnimi gibanji, med drugim tudi Hamasom. Izhajal je iz premožne družine in si lahko privoščil študij. Poleg tega da je postal programer, pa se je izuril tudi za strokovnjaka za eksplozive in je domnevno bil glavni um za večjim delom bombnih napadov, ki so jih mudžahedini izvedli (Singh 2010, 14–15). Ob Qureshiju je na vodilnih položaj še

okrog 10 drugih članov, vendar pa so njihove vloge v skupini težje določljive. Vemo, da je na primer Safdar Nagori bil ključen člen pri ločitvi indijskih mudžahedinov od SIMI, sedaj pa ima precej vpliva iz zapora. Vloge mlajših članov pa ostajajo nekoliko bolj zakrite, najverjetneje pa pokrivajo področja, kot so urjenje, transport in rekrutiranje (Bandyopadhyay 2011, 4–5).

Za uspešnost izvedenega napada sta pri mudžahedinih ključna dva človeka, to sta Abdul Quershi in Riyaz Bhatkal. Prvi je osrednji načrtovalec napadov in je do sedaj že večkrat pokazal, da so mudžahedini pod njegovim vodstvom sposobni izvajati smrtonosne in zelo podrobno izvedene napade. Drugi pa je pomemben zaradi svojih organizacijskih sposobnosti. Ko je zaključil z urjenjem v Pakistanu ni tratil časa, temveč je hitro vzpostavil celico za izdelovanje bomb v Indiji. Vanjo je vključil manjše ali pa manj uspešne obrtnike s skrajnimi težnjami (Tankel 2014, 40). Ob prostorih za izdelovanje orožja so v Indiji vzpostavili tudi svoje taborne za urjenje skrajnežev. Znanje v njih delijo pripadniki, ki so se že pred tem urili v Pakistanu. Tema, ki ji tam namenjajo največ pozornosti, je izdelovanje eksplozivnih sredstev, predvsem takšnih, ki jih je enostavno pridobiti. Upravljanje z amonijevim nitratom in vodikovim peroksidom je tam sestavni del učnega programa (Singh 2011, 17). Poleg taborov za urjenje v Indiji pa imajo te tudi v Pakistanu. Na območju med krajema Muzaffarabad in Lahore je po podatkih različnih agencij še vedno okrog 160 aktivnih taborov. Tu je bil v preteklih letih Pakistan zaradi pritiska javnosti primoran ukrepati in jih nekaj zapreti, vendar pa je prisotnost skrajnežev tu še vedno močna. Ob Indijskih mudžahedinih pa imajo svoje taborne tudi že omenjena LeT in HuJI ter druge skrajne islamistične skupine (Sagar 2016).

Z izjemo strelskega incidenta v New Delhiju, ki je bil plod delovanja t. i. volka samotarja, so bili vsi napadi Indijskih mudžahedinov do sedaj izvedeni kot bombni napadi. Njihov modus operandi je torej jasen; namestitev eksplozivnih sredstev in to na krajih s čim večjo gnečo. S tem načinom delovanja izpolnijo tudi dva neposredno zadana cilja ob izvajanju napada. Povečajo si namreč možnost za ohranitev anonimnosti napadalca oz. osebe, ki namesti bombo, in možno število žrtev (Routray in D'Souza 2013).

Čeprav so bili številni člani indijskih mudžahedinov od leta 2008 do sedaj aretirani in zaslišani, pa so indijske oblasti še vedno v temi, kar se tiče njihovega delovanja. Preveč nejasnosti je še vedno okrog njihovega financiranja in načrtovanja napadov. Tudi kako poteka novačenje novih članov, je še vedno vprašanje. Tankel domneva, da privabljajo mlajše moške iz obrobni vasi z obljubami o denarju in slavi. V marcu 2016 so indijske oblasti aretirale

Abdula Wahida Siddipapo, enega izmed vodij nabave za mudžahedine. Zaenkrat še ni znano, če je med zasliševanju razkril novejšje informacije (Chauhani 2016). Za uspešen boj proti terorizmu, ki je zrastel na njihovih tleh, bodo odgovorni v Indiji morali spremeniti svoj pristop k boju proti terorizmu. Apatija, ki vlada med pristojnimi na področju protiterorizma, se kaže tudi v splošni javnosti. Na vprašanje islamističnega terorizma v državi je bilo opravljenih premalo raziskav, domači mediji pa so o tem vprašanju poučeni slabše od tujih.

7 ANALIZA TERORISTIČNE OGROŽENOSTI

Terorizem je kompleksen pojav, katerega izvor se razlikuje od posamezne teroristične skupine do druge. Ljudje se namreč ne rodijo z namenom, da bi postali teroristi, da nekdo v sebi razvije skrajne ideje, je potreben tudi zajeten preplet različnih zunanjih dejavnikov. Cinar jih je v svoji študiji razčlenil na tri večje sklope, v katerih je možno iskati razloge za rojstvo terorističnih nagnjenj. Izpostavil je zgodovinski in politični izvor, ekonomski in socialni izvor ter ideološki in verski izvor. Sam pa sem prišel do zaključka, da posameznika v izvajanje grozodejstev nikoli ne žene le en sam faktor. Za takšen razplet je potrebno obsežno delovanje tako notranjosti kot tudi zunanosti na posameznika. Tako kot sem v delu večkrat omenil, da je terorizem kompleksen pojav na globalnem nivoju, bi lahko enako trdili tudi za pojav skrajnih nagnjenj pri zgolj enem posamezniku.

Pri vsaki izmed treh skupin, ki sem jih vzel pod drobnogled, so bile izpostavljene določene lastnosti. Tako se nam sama od sebe ponuja priložnost za opravljanje primerjalne analize. Faktorjev, ki jih lahko obravnavam, je ogromno, vzporednice med skupinami bom iskal po dejavnikih, kot so geografska aktivnost, način izvajanja napadov, zmogljivost skupin in pa vpliv na dogajanje v državi. Če se najprej osredotočim na aktivnost skupin, je opaziti, da sta tako LeT in NDFB še vedno precej aktivni, nekoliko manj pa indijski mudžahedini, ki so se po letu 2013 umaknili iz žarišča. Na to so vplivale tako aretacije njihovih članov kot tudi slabša organiziranost skupine. Vseeno ne moremo trditi o kakšnem razpadu, kvečjemu o začasnem premoru. Geografsko gledano se mudžahedini najbolj razlikujejo od ostalih dveh skupin. Skupini NDFB in LeT sta bili namreč do sedaj najbolj aktivni na severovzhodu države, NDFB pravzaprav še ni izvajal napadov izven province Assam. A tudi napadi LeT v Bombaju in New Delhiju niso primerljivi z dejanji mudžahedinov. Obe že omenjeni mesti se nahajata na skrajnežem lažje dostopnih lokacijah in prisotnost terorizma tam ni tako presenetljiva. Napadi mudžahedinov so se v večini odvijali globoko v centru ali pa na jugu Indije, področju, ki je do takrat bilo s strani terorizma nedotaknjeno. S tem so uspešno vsadili

strah tudi prebivalcem ostalih regij in zadali boleč udarec varnostnim organizacijam v državi. Način izvajanja teh napadov je bolj podoben temu, ki ga prakticira LeT. To ni nikakršno presenečenje, glede na dobro povezanost skupin in njuno deljenje informacij. Je pa vidno, da so mudžahedini bolj omejeni v svojih taktikah. Njihovi napadi se namreč odvijajo zgolj v obliki bombnih napadov, katerih namen je čim več žrtev med civilisti. LeT svoje napade izvaja na več različnih načinov, kar je najverjetneje odraz izkušenosti skupine in tudi večjih razpoložljivih sredstev. Najraje se držijo kombiniranja eksplozij s strelnim orožjem, kar jim zagotavlja večjo učinkovitost in uspešnost napada. Podoben način delovanja ima tudi NDFB, a večina njihovih napadov ne dosega razsežnosti napadov LeT.

LeT je kot glavna teroristična grožnja Indiji tudi najbolj zmogljiva izmed obravnavanih skupin. Razpolagajo z največjim številom članov, skupina je najbolje organizirana, na voljo pa ima tudi največ finančnih in materialnih sredstev. Ostali skupini sta omejeni zaradi nižjega števila pripadnikov, oboji pa imajo še drugačne omejitve. NDFB se spopada z notranjim razdorom in skrajni del nima več odobravanja s strani ostalih članov, mudžahedini pa trpijo zaradi slabše organiziranosti in nepovezanosti članov. Obe skupini sta pa še vedno zmožni grozodejstev, čemur je dokaz zadnji napad NDFB v Kokrajharju. Politična aktivnost je eden izmed načinov, s katerim si naprednejši del NDFB želi povečati svoj vpliv v državi in s tem doseči svoje cilje. Do sedaj jim je to tudi uspelo z uspešnim sodelovanjem na lokalnih volitvah. Ne moremo sicer reči, da imajo s takšnimi dejanji vpliv na celotno državo, vendar pa lahko v Assamu zagotovo dosežejo spremembe. Ostali dve skupini na političnem nivoju vpliva nimata, sta pa obe s svojimi dejanji že dosegle spremembe v državi. Napadi izvedeni do vključno leta 2008 so vodili v precejšnje spremembe v nacionalni varnosti Indije, tako da lahko trdim, da sta obe skupini sposobni vplivati na vodilno strukturo v državi, čeprav za razliko od NDFB zgolj preko nelegalnih načinov.

Na prejšnjih straneh je bilo že precej napisanega o grožnjah, ki prežijo nacionalni varnosti Indije, tako da bi bilo sedaj primerno nameniti tudi kakšno besedo njenemu delovanju proti tem grožnjam. Spopad z njimi poteka na več področjih; političnem, infrastrukturnem, informacijskem in pa vojaškem. Po napadih v Bombaju in na splošno krvavem letu 2008 se je takratna indijska administracija znašla pod plazom kritik. Razkrite so bile različne pomanjkljivosti in nepravilnosti, ki so lajšale delo teroristom. V protiobveščevalni agenciji je bilo zaposlenih le nekaj sto uslužbencev, kar je krepko premalo za državo z več kot milijardo prebivalcev. Nadzor obale je bil pomanjkljiv, število čolnov zadolženih za to pa bistveno premajhno. Indijska policija je razpolagala z bistveno premajhnim številom zaposlenih, ki

niso zmogli sami vzpostavljati reda. Na plano so prišle tudi informacije o slabih delovnih pogojih vseh ostalih javnih uslužbencev (Kronstadt 2008, 8-9). Pritisk javnosti je dosegel svoje in sledila je vrsta izrednih sestankov, na katerih je Indija končno sprejela pomembne sklepe zoper terorizem. Kot rezultat so sprejeli dva zakona o agenciji NIA in preprečevanju nezakonitih dejavnosti. NIA je poleg preiskovalnih pooblastil pridobila tudi moč ustanavljanja svojih ad hoc sodišč in je v preteklih letih že dosegla več odmevnejših aretacij in obsodb. Z drugim zakonom pa je bilo doseženo lažje izvajanje sodnega pregona terorističnih osumljencev, hitrejša zamrznitev finančnih sredstev, ki bi lahko financirala teroristična dejanja, in olajšanje preiskav terorističnih osumljencev (Kronstadt 2008, 13–15).

Še eno pomembno spremembo, ki jo je na področju delovanja proti terorizmu prineslo leto 2008, velja omeniti. Govora je o še eni instituciji zadolženi za to, in sicer Državnem protiterorističnem centru (NCTC). Ta deluje na podlagi že prej omejenega zakona o preprečevanju nezakonitih dejavnosti. Ustanovljen je bil kot odgovor na kritike o pomanjkljivih obveščevalnih dejavnostih Indije. Med njegove glavne naloge tako spadajo zbiranje in analiziranje podatkov o terorističnih skupinah in posameznikih, osumljenih povezav s takšnimi skupinami. NCTC je zadolžen tudi za sodelovanje in deljenje informacij z drugimi sorodnimi agencijami tako znotraj Indije kot tudi izven nje. Vodi in dopolnjuje tudi bazo podatkov teroristov, njihovih znancev in družinskih članov (National Counterterrorism Center 2012). Pomembno pa so na izboljšanje protiterorističnih dejavnosti vplivali tudi izboljšani in poglobljeni odnosi z ZDA. Obe državi temeljita na podobnih vrednotah in želja po večjem sodelovanju je med njima obstajala že dlje časa. V zadnjih letih je tako prišlo do sprejema več sporazumov, ki omogočajo deljenje informacij med državama, dostop Indije do ameriške tehnologije in pa deljenje izkušenj in znanja. Indija bo v zameno Ameriki služila kot pomemben informacijski partner z delovanjem v Afganistanu in Pakistanu. V Afganistanu bo po odhodu sil NATO delovanje indijskih obveščevalnih sil pridobilo dodaten pomen tudi za ZDA. Njihov vpliv in dostop bo namreč v prihodnjih letih precej oslabil. Kar se pa tiče Pakistana je pa jasno, da aktivnost različnih skupin, aktivnih na tamkajšnjem območju, ne zanima le indijskih obveščevalnih služb. Pričakovati je, da se bi sodelovanje v zvezi s tamkajšnjimi skrajneži v prihodnosti še povečalo (Riedel 2014).

Ko omenjamo Pakistan, se lahko vrnemo nazaj k različnim terorističnim grožnjam, ki pretijo Indiji. Zmotno bi bilo seveda trditi, da celoten Pakistan sovraži Indijo in da so oni glavni krivec za krvave napade, ki so se zgodili na indijskih tleh v preteklih letih, vendar pa je resnici na ljubo treba priznati, da je njihova posredna vpletenost v precejšen del napadov vseeno

najbolj izstopajoč dejavnik. Obtožbe o tem, da podpirajo teroristične dejavnosti, segajo že v 90-a leta. Pri izmikanju takšnim obtožbam pa jim ne pomaga niti vroča preteklost, ki si jo delijo s svojimi indijskimi sosedi. Vendarle pa moram poudariti, da niso Indijci edini, ki obtožujejo Pakistan takšnega početja. Podobne trditve so se pojavile že tako s strani ameriških kot tudi britanskih oblasti, tovrstnega početja pa so jih obtožili tudi že različni neodvisni novinarji. Za povrh je v neki meri te obtožbe priznal tudi nekdanji pakistanski predsednik Pervez Musharraf. Ta je v intervjuju za nemško revijo Spiegel priznal urjenje različnih skupin za bojevanje proti Indiji v Kašmirju (SPIEGEL ONLINE 2010). Med zunanjimi grožnjami je torej Pakistan zagotovo prvi, a protiindijski islamistični terorizem se razvija tudi drugod v njeni soseščini, še najbolj v Bangladešu. Tam se je izurilo že več skupin, ki so svoje aktivnosti razširile drugod po južni Aziji. Ne moremo pa niti mimo tega, da ne bi omenili še grožnje afganistanskih talibanov. Ti do sedaj sicer še nimajo posebej razburljive zgodovine z Indijo, vendar pa smo med obravnavo LeT opazili njuno sodelovanje. Terorizma se z mejami ne omejuje in ob primernih razlogih bi se njihovo delovanje lahko preneslo tudi do ozemlja Indije.

Seveda pa za teroristične grožnje ni potrebno, da izvirajo iz tujine. Tako v primerih NDFB kot tudi indijskih mudžahedinov smo videli, da so teroristične grožnje, ki izvirajo znotraj države, lahko prav tako nevarne. K njihovem pojavu in razvoju močno prispevajo številne še vedno neurejene socialne in politične tematike. Favoriziranje in razlikovanje med regijami, neenakomerna ekonomska ali socialna razvitost regij in neurejeni položaji različnih manjšin so le nekatere izmed teh. Za preprečevanje pojavov novih terorističnih skupin bo tako najprej potrebno marsikaj postoriti še na teh področjih. Do takrat se bodo indijske oblasti primorane še naprej spopadati z različnimi terorističnimi skupinami domačega izvora. Nekatere izmed teh so islamistične, precej jih pa tudi ni. Radikalni maoisti so na primer ena najresnejših groženj v centralni Indiji, vendar nimajo uradne veroizpovedi, njihova prepričanja so zgolj politična. Takšnih primerov je še več in za njihovo izkoreninjenje bo potrebno iskati rešitve globlje v družbi. Za zdaj ostaja Indija še vedno med najbolj teroristično ogroženimi državami, vendar pa je ob pogledu na nekaj let nazaj najhujše, kar se terorizma tiče, morda že za njo. Število napadov je še zmeraj visoko, a število smrtnih žrtev zadnjih nekaj let upada. Seveda je to lahko varljivo, vendar pa so poostreni ukrepi vseeno rodili nekaj sadov. Število obsojenih teroristov se je v preteklih letih povečalo, vendar pa se civilisti še naprej radikalizirajo. Popolno izkoreninjenje terorizma bo v Indiji mogoče samo skozi zelo dolgo časovno obdobje,

za omejitve trenutnih groženj pa je možnosti za izboljšanje še precej. Skratka teroristične grožnje bodo v Indiji še lep čas prisotne, ne glede na prizadevanja oblasti.

8 ZAKLJUČEK

Terorizem zaenkrat ostaja vseprisoten pojav v svetu, tako v Evropi, Ameriki in navsezadnje tudi v Indiji. Med pisanjem sem spoznal, da je preprosto preveč dejavnikov vpletenih v nastajanje terorističnih dejavnosti. Vojna proti terorizmu ni vojna, ki bi jo lahko dobili čez noč, niti vojna, ki bi jo lahko dobili v obdobju nekaj let. Vojna proti terorizmu je in bo še naprej obsežen sklop političnih, ekonomskih, socialnih in drugih dejavnikov, v katere so vpletene še različne usode posameznikov. Poteka že vrsto let in trenutno ji še ni videti konca.

Sedaj, ko sem naredil poln krog in se vrnil na začetek, lahko poskušam potrditi ali zavreči postavljene hipoteze.

Hipoteza 1: Najpogosteje se za terorističnimi dejanji v Indiji skrivajo politični razlogi, kot sta odcepitev posamezne regije, ali pa destabilizacija države.

O razlogih za teroristična dejanja je bilo v tem delu spisanega že veliko. Sam sem na začetku postavil trditev, da so v ozadju ključni razlogi politični, med pisanjem pa sem spoznal, da gredo v Indiji politični razlogi z roko v roki z verskimi in tudi drugimi razlogi. Ne moremo torej trditi, da so za teroristična dejanja ključni le eni razlogi, ključen je namreč celoten obseg vseh teh razlogov. A če se sedaj zazremo in pomislimo, ali so verski razlogi pomembnejši od političnih, moramo vseeno na to odgovoriti z ne. Vera igra pomembno vlogo v dejanjih skrajnežev v Indiji, a ne vseh. Primer NDFB je pokazal, da so njihovi razlogi primarno politični in vera na njihova dejanja nima vpliva. Svojo prvo hipotezo bom torej potrdil. Politični razlogi so najpogostejši, ko govorimo o razlogih za terorizem v Indiji, pri vseh treh obravnavanih skupinah so igrali veliko vlogo in igrajo jo tudi pri skorajda vseh ostalih terorističnih skupinah še aktivnih na ozemlju Indije.

Hipoteza 2: Za večje število terorističnih napadov na ozemlju Republike Indije, v zadnjih nekaj preteklih letih, je najbolj odgovoren Pakistan. Ta predstavlja večjo grožnjo nacionalni varnosti Indije, kot bližina nestanovitnega arabskega sveta.

Kot sem že odkril med pisanjem, Pakistan sodeluje poleg obravnavane LeT tudi z različnimi drugimi terorističnimi skupinami. Njihovo sodelovanje presega zgolj finančno pomoč, obsega namreč tudi nudenje znanja in izkušenj ter pomoč pri tihotapljenju orožja ali ljudi. Tu je

najbolj mišljena predvsem agencija ISI, katere vloga pri razvoju različnih terorističnih skupin je že dalj znana. Pakistanu ne moremo sicer naložiti odgovornosti za prav vse teroristične napade izvedene na ozemlju Indije, a vseeno lahko potrdim svojo hipotezo. Vpleteni so bili v preveliko število napadov, da bi to bilo zgolj naključje, in s spodbujanjem aktivnosti skrajnežev še naprej ogrožajo življenja civilistov tako v Indiji kot tudi po drugih predelih Azije. V svoji hipotezi sem iskal tudi primerjavo z arabskim svetom, kjer je aktivnost terorističnih skupin prav tako na visokem nivoju. A če si ogledamo kdo trenutno v večji meri ogroža Indijo in njene prebivalce, je odgovor jasen. Afganistanski talibani sicer predstavljajo potencialno grožnjo Indiji, medtem ko pa so Pakistan, ISI in skupine pod njunim nadzorom, v Indiji že prisotne in še kako nevarne. Politična nestabilnost v nekaterih državah Severne Afrike do sedaj ni imela praktično nobenega vpliva na dogajanje v Indiji in vse kaže da se to v prihodnosti ne bo spremenilo. Ni edina, je pa Pakistan oziroma določeni elementi Pakistana, še naprej daleč največja grožnja Indiji.

Hipoteza 3: Cilji terorističnih napadov v Indiji praviloma niso civilisti, temveč vladne institucije, kot so vojska, policija ali pa javna uprava.

Vladne institucije so v Indiji pod velikim pritiskom. Še vedno je prisotno precej neurejenosti v birokratičnem sistemu države in administrativne naloge niso najboljše opravljene. A javna uprava, vojska in policija vseeno niso primarni cilji terorističnih združb v Indiji. V preteklosti je sicer prišlo do bombnih napadov na parlament v New Delhiju in do več strelskih in bombnih napadov na vojaška oporišča po celotni Indiji, vendar pa so ti primeri bili bolj izjema kot pravilo. Vsi največji napadi, vključno z bombnimi napadi v Bombaj in New Delhiju in pa več napadi na potniške vlake, so kot glavne tarče vključevali civiliste. Svoje tretje hipoteze tako torej ne morem potrditi, ampak zavrni. Število žrtev med civilisti je bilo v zgodovini Indije preprosto previsoko, da bi lahko zagovarjal misel, da ti napadi niso bili namenjeni njim. Indija in njeni prebivalci ostajajo še naprej ogroženi s strani različnih oblik terorizma in to se žal v prihodnosti še ne bo spremenilo.

9 LITERATURA

1. Bakaya, Priyanka in Bhatti, Sumeet. 2003. *Kashmir conflict: A study of what led to the insurgency in Kashmir Valley & proposed future solutions*. Dostopno prek: <http://web.stanford.edu/class/e297a/Kashmir%20Conflict%20-%20A%20Study%20of%20What%20Led%20to%20the%20Insurgency%20in%20Kashmir%20Valley.pdf> (9. avgust 2016).
2. Bandyopadhyay, Lopamudra.. 2011. *The Indian Mujahideen: A Resurgence of Terror*. Dostopno prek: <http://www.globalindiafoundation.org/THE%20INDIAN%20MUJAHIDEEN.pdf> (15. avgust 2016).
3. Bhasin, M.K. 2002. *Indian Anthropology*. Dostopno prek: <http://nsdl.niscair.res.in/jspui/bitstream/123456789/339/1/pdf%204.4%20NISCAIR-Racial-Ethnic-Religious-Linguistic-Groups-India-Text-Revised.pdf> (9. julij 2016),
4. Bhaumik, Subir. 2009. *Troubled Periphery: The Crisis of India's North East*. London: SAGE Publications. Dostopno prek: Google Books.
5. Bhomwick, Sourya. 2016. *12 attacks, 200 dead: NDFB(S) has been ruthless in it's battle for Bodoland*. Dostopno prek: <http://www.catchnews.com/india-news/12-attacks-200-dead-ndfb-s-has-been-ruthless-in-its-battle-for-bodoland-1470427337.html/fullview> (12. avgust 2016).
6. Census of India. 2011. *Distribution of Population by Religion*. Dostopno prek: http://censusindia.gov.in/Ad_Campaign/drop_in_articles/04-Distribution_by_Religion.pdf (25. julij 2016).
7. Chauhani, Neeraj. 2016. *NIA arrests Indian Mujahideen terrorist Abdul Wahid Siddipapa*. Dostopno prek: <http://timesofindia.indiatimes.com/india/NIA-arrests-Indian-Mujahideen-terrorist-Abdul-Wahid-Siddibapa/articleshow/52357140.cms> (14. avgust 2016).
8. Choudhury, Topu. 2015. *Bodoland Movement: A Study*. *International Journal of Humanities & Social Science Studies*. 1 (4). Dostopno prek: <http://www.researchinformation.org/files/Topu-Choudhury.pdf> (12. avgust 2016).
9. Cinar, Bekir. 2009. *The Root Causes of Terrorism*. Dostopno prek: <http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423909983.pdf> (17. avgust 2016).
10. Council Framework Decision of 13 June 2002 on Combating Terrorism. 2002. *Proposal for a Council Framework Decision on Combating Terrorism*. Dostopno

- prek: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=URISERV%3A133168> (3. julij 2016).
11. Furtado, Christina. 2007. *Inter-Rebel Group Dynamics: Cooperation or Competition the case of South Asia*. Ann Arbor: Learning Company. Dostopno prek: Google Books.
 12. Ghosh, Dwaipayan. 2011. *Indian Mujahideen sold weapons to fund terror operations*. Dostopno prek: <http://timesofindia.indiatimes.com/city/delhi/Indian-Mujahideen-sold-weapons-to-fund-terror-operations/articleshow/11039991.cms> (15 avgust 2016).
 13. Goswami, Namrat 2009. *Who is the Indian Mujahideen?* Dostopno prek: <http://www.idsa.in/backgrounders/IndianMujahideen> (10. marec 2016).
 14. *Gwjwnphei: Gwdan Mahari. Understanding NDFB*. Dostopno prek: <https://bodolandobserver.wordpress.com/2015/07/19/gwjwnphei-gwdan-mahari-understanding-ndfb/> (13. avgust 2016).
 15. Hakhrari, Nabin. 2015. Persistence of Bodo Terrorism: A Study on National Democratic Front of Bodoland. *International Journal of Humanities & Social Science*. 3 (3). Dostopno prek: https://www.thecho.in/files/Nabin-Hakhrari_va2127eu.pdf (6. avgust 2016).
 16. Hazarika, Sanjoy. 2014. *Complexity and Conflict in Assam's Bodoland*. Dostopno prek: <http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2014/05/complexity-conflict-assam-bodola-20145865624188703.html> (11. avgust 2016).
 17. *ISI closely connected to the Indian Mujahideen operatives: NIA*. Dostopno prek: <http://www.thehindu.com/news/national/pakistans-isi-closely-connected-with-indian-mujahideen-operatives-nia/article6468303.ece> (15. avgust 2016).
 18. Jain, Bharti. 2016. *Lashkar-e-Taiba fuelling large scale protests in Kashmir: India*. Dostopno prek: <http://timesofindia.indiatimes.com/india/Lashkar-fuelling-large-scale-protests-in-Kashmir-India/articleshow/53633232.cms> (12. avgust 2016).
 19. Kambere, Geoffrey, Puay Hock Goh, Pranav Kumar in Fulgence Msafir. 2013. *The Financing of Lashkar-e-Taiba*. Dostopno prek: https://globalecco.org/ctx-v1n1/lashkar-e-taiba#_ftnref55 (27. julij 2016).
 20. Kashyap, Samudra Gupta. 2014. *Karbi by birth, Sobgijit is most dreaded Bodo militant, carries Rs 10 lakh on his head*. Dostopno prek: <http://indianexpress.com/article/india/india-others/karbi-by-birth-now-the-most-dreaded-bodo-militant/> (15. avgust 2016).

21. Kashyap, Samudra Gupta. 2016. *First NFDB's attack since Sonowal took over leaves 14 dead in Kokrajhar*. Dostopno prek: <http://indianexpress.com/article/india/india-news-india/govt-confirms-ndfbs-hand-in-kokrajhar-assam-attack-2955709/> (12. avgust 2016).
22. Kronstadt, Alan K. 2008. *Terrorist Attacks in Mumbai, India and Implications for U.S Interest*. Dostopno prek: <https://www.fas.org/sgp/crs/terror/R40087.pdf> (11. avgust 2016).
23. Krishnanda, Swami. 1994. *A Short History of Religious and Philosophical Thought in India*. Dostopno prek: http://www.swami-krishnananda.org/hist/Short_History.pdf (22. julij 2016).
24. MacAskill, Ewen. 2014. *Fivefold increase in Terrorism fatalities since 9/11, says report*. Dostopno prek: <https://www.theguardian.com/uk-news/2014/nov/18/fivefold-increase-terrorism-fatalities-global-index> (7. marec 2016).
25. Mondal, Puja. 2015. *Essay on the Different Forms of Diversity in India*. Dostopno prek: <http://www.yourarticlelibrary.com/india-2/essay-on-the-different-forms-of-diversity-in-india/4001/> (10. julij 2016).
26. Office Memorandum. 2012. *National Counter Terrorism Center (Organisations, Functions, Powers and Duties)*. Dostopno prek: http://www.satp.org/satporgtp/countries/india/document/papers/2012/nctc_2012.pdf (16. avgust 2016).
27. *National Investigation Agency*. Dostopno prek: <http://www.nia.gov.in/index.htm> (14. avgust 2016).
28. Prezelj, Iztok. 2006. *Teroristično ogrožanje nacionalne varnosti Republike Slovenije*. Dostopno prek: <http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2006/prezelj.pdf> (14. julij 2016).
29. Padukone, Neil. 2011. *The Next al-Qaeda? Lashkar-e-Taiba and the Future of Terrorism in South Asia*. Dostopno prek: <http://www.worldaffairsjournal.org/article/next-al-qaeda-lashkar-e-taiba-and-future-terrorism-south-asia> (2. avgust 2016).
30. Ressler, Don, Christine Fair, Anibarn Ghosh, Arif Jamal in Nadia Shoeb. 2013. *The Fighters of Lashkar-e-Taiba: Recruitment, Training, Deployment, and Death*. Dostopno prek: https://www.ctc.usma.edu/v2/wp-content/uploads/2014/07/Fighters-of-LeT_Final.pdf (10. avgust 2016).
31. Riedel, Bruce. 2014. *India-US Counterterrorism Cooperation*. Dostopno prek: <https://www.brookings.edu/opinions/india-u-s-counterterrorism-cooperation/> (16. avgust 2016).

32. Roggio, Bill. 2010. *US designates Lashkar-e-Taiba's charitable front as terror group*. Dostopno prek: http://www.longwarjournal.org/archives/2010/11/us_treasury_designat.php (9. avgust 2016).
33. Rotella, Sebastian. 2013. *Terror Group that Recruits from Pakistan's Best and Brightest*. Dostopno prek: <http://www.theatlantic.com/international/archive/2013/04/a-terror-group-that-recruits-from-pakistans-best-and-brightest/274682/> (6. avgust 2016).
34. Routray, Bibhu in D'Souza Shanthie. 2013. *The Indian Mujahideen: The new face of jihad Consolidation*. Dostopno prek: <https://globalecco.org/the-indian-mujahideen-the-new-face-of-jihadist-consolidation> (6. avgust 2016).
35. Sagar, Pradib. 2016. *Here's a list of terror camps in Pakistan to act against*. Dostopno prek: <http://www.newindianexpress.com/thesundaystandard/Heres-a-List-of-Terror-Camps-in-Pakistan-to-Act-Against-General-Suhag/2016/01/17/article3230467.ece> (15. avgust 2016).
36. Saksena, N.S. 1985. *Terrorism history and facets: In the world and in India*. New Delhi: Abhinav Publications. Dostopno prek: Google Books.
37. Saraka, Nilambar. 2016. *History of terrorism in India: An analysis*. Dostopno prek: <http://www.allresearchjournal.com/archives/2016/vol2issue2/PartC/2-1-95.pdf> (6. avgust 2016).
38. Sehgal, Rashmi. 2011. Kashmir conflict: Solutions and demand for self-determination. *International Journal of Humanities and Social Studies*. 1(6). Dostopno prek: http://www.ijhssnet.com/journals/Vol._1_No._6;_June_2011/21.pdf (31. julij 2016).
39. Shaikh, Mohammed. 2016. *Kokrajhar terror attack: Is NDFB funded by Pakistan ISI to bleed India with 100 cuts in Assam*. Dostopno prek: <http://www.india.com/news/india/kokrajhar-terror-attack-is-ndfb-funded-by-pakistan-isi-to-bleed-india-with-1000-cuts-in-assam-1385333/> (17. avgust 2016).
40. Singh, Rohit. 2010. Understanding the Indian Mujahideen. *Manekshaw Paper*. 19 (1). Dostopno prek: http://www.claws.in/images/publication_pdf/1267073161MP_19.pdf (11. avgust 2016).
41. *South Asia Terrorism Portal*. Dostopno prek: <http://www.satp.org/satporgtp/site.htm> (6. avgust 2016).
42. SPIEGEL ONLINE. 2010. *Interview with Pervez Musharraf: Pakistan is always seen as the rogue*. Dostopno prek: <http://www.spiegel.de/international/world/spiegel-interview-with-pervez-musharraf-pakistan-is-always-seen-as-the-rogue-a-721110.html> (13. avgust 2016).

43. Tan, Andrew. 2011. *Politics of Terrorism: A Survey*. London: Routledge. Dostopno prek: Google Books.
44. Tankel, Stephen. 2009. *Lashkar-e-Taiba: From 9/11 to Mumbai*. Dostopno prek: http://ps.au.dk/fileadmin/site_files/filer_statskundskab/subsites/cir/pdf-filer/Tankel_01.pdf (7. marec 2016).
45. --- 2010. *Lashkar-e-Taiba in Perspective: An Evolving Threat*. Dostopno prek: http://carnegieendowment.org/files/Lashkar-e-Taiba_in_Perspective.pdf (7. marec 2016).
46. --- 2014. *Jihadist Violence: The Indian Threat*. Dostopno prek: https://www.wilsoncenter.org/sites/default/files/stephentankelreportIndianmilitancyfinalversion_0.pdf (14. avgust 2016).
47. Tellis, Ashley. 2012. *The Menace that is Lashkar-e-Taiba*. Dostopno prek: http://carnegieendowment.org/files/LeT_menace.pdf (24. julij 2016).
48. Varnostni svet. 2004. *Resolucija 1566*. S/RES/1566/2004. Dostopno prek: <http://www.un.org/press/en/2004/sc8214.doc.htm> (2. julij 2016).
49. Yaccino, Steven. 2013. *Planner of the Mumbai Attacks is given a 35-Year Sentence*. Dostopno prek: http://www.nytimes.com/2013/01/25/us/david-c-headley-gets-35-years-for-mumbai-attack.html?_r=0 (9. avgust 2016).